

Cuprins

Introducere	9
Capitolul 1	
Uniunea Europeană	11
1.1. Evoluția istorică a Uniunii Europene	11
1.2. Simbolurile Uniunii Europene.....	16
1.3. Instituțiile Uniunii Europene	16
1.4. Efectele extinderii UE.....	28
1.5. Acordul de cooperare după retragerea Marii Britanii din Uniunea Europeană	29
Capitolul 2	
Noțiunea, obiectul, izvoarele și principiile dreptului comunitar	39
2.1. Noțiunea dreptului comunitar, respectiv a dreptului Uniunii Europene	39
2.2. Obiectul dreptului Uniunii Europene	40
2.3. Izvoarele dreptului comunitar	40
2.3.1. Izvoarele primare ale dreptului comunitar.....	41
2.3.2. Izvoare derivate ale dreptului comunitar.....	42
2.3.3. Acte comunitare fără forță juridică obligatorie	44
2.3.4. Calificarea actelor juridice comunitare.....	45
2.3.5. Actele Consiliului European.....	45
2.3.6. Procedura de adoptare a actelor comunitare	46
2.4. Izvoarele complementare.....	47
2.5. Principiile dreptului comunitar	48
2.5.1. Protecția drepturilor fundamentale ale omului	48
2.5.2. Principiul respectării dreptului la apărare.....	49
2.5.3. Principiul autorității de lucru judecat	49
2.5.4. Principiul certitudinii juridice.....	49
2.5.5. Principiul egalității	50
2.5.6. Principiul proporționalității.....	50
2.5.7. Principiul loialității	50
2.6. Jurisprudența curților comunitare de justiție	50
2.7. Cutuma	51
2.8. Dreptul internațional.....	51
2.9. Dreptul național.....	51

Capitolul 3

Integrarea României în structurile europene	53
3.1. Scurt istoric al relațiilor dintre România și Uniunea Europeană	53
3.2. Evoluția negocierilor de aderare a României la UE	54
3.3. Efectele integrării României în Uniunea Europeană	59

Capitolul 4

Stabilirea pieței comune. Cele patru libertăți fundamentale	63
4.1. Stabilirea pieței comune	63
4.1.1. Elementele generale	63
4.1.2. Uniunea monetară și economică	63
4.1.3. Politica externă și de securitate comună	64
4.1.4. Cetățenia europeană	64
4.1.5. Procesul de democratizare	64
4.1.6. Colaborarea în domeniul politicii interne și juridice	65
4.1.7. Modificări ulterioare	65
4.2. Libera circulație a mărfurilor	65
4.2.1. Uniunea vamală și barierele fiscale. Interzicerea taxelor vamale și a măsurilor cu efect echivalent. Tariful vamal comun	65
4.2.2. Interzicerea restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent	66
4.2.3. Clauze de salvagardare	66
4.2.4. Monopolurile de stat cu caracter comercial	67
4.3. Libera circulație a persoanelor	68
4.3.1. Considerații generale	68
4.3.2. Îngrădirea dreptului la libera circulație a persoanelor	69
4.4. Libera circulație a capitalului și plăților	69
4.4.1. Domeniul de aplicare a libertății de circulație a capitalurilor	69
4.4.2. Domeniul de aplicare a libertății de circulație a plăților	70
4.5. Libera circulație a serviciilor. Drept de stabilire în scopul exercitării unui comerț sau unei profesii	70
4.6. Măsuri privind vizele, azilul, imigrația și alte politici privind libera circulație a persoanelor	71

Capitolul 5

Raportul dintre dreptul comunitar și dreptul intern	73
5.1. Aplicabilitatea imediată a dreptului comunitar în dreptul intern al statelor membre	73
5.2. Aplicabilitatea directă a dreptului comunitar. Efectul direct	74
5.3. Aplicabilitatea prioritară a dreptului comunitar în raport cu dreptul intern al statelor membre	75

Capitolul 6

Justiția comunitară	77
6.1. Actele juridice supuse controlului judecătoresc	77
6.2. Cauze de nelegalitate	78
6.2.1. Necompetența	78
6.2.2. Încălcarea unei cerințe procedurale esențiale	79

6.2.3. Încălcarea Tratatului	79
6.2.4. Încălcarea oricărei reguli de drept privind aplicarea Tratatului	80
6.2.5. Abuzul de putere.....	80
6.3. Căi de contestare a actelor comunitare	81
6.3.1. Acțiunea relativă în anularea actelor instituțiilor comunitare.....	81
6.3.2. Acțiunea relativă la obținerea instituțiilor comunitare de a acționa	83
6.3.3. Excepția de nelegalitate.....	85
6.3.4. Cererea pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare	86
6.4. Controlul judecătoresc al actelor statelor membre.....	90
6.4.1. Acțiunea în constatarea neîndeplinirii de către statele membre a obligațiilor lor conform tratatelor comunitare	90
6.4.1.1. Procedura de control inițiată de Comisie.....	90
6.4.1.2. Procedura de control inițiată de alte state membre	96
6.4.2. Controlul inițiat de persoane	96
6.4.2.1. Controlul prin acțiuni directe	96
6.4.2.2. Controlul prin posibilitatea de a se pronunța o hotărâre preliminară	96
6.5. Alte cazuri de exercitare a controlului judecătoresc. Alte competențe.....	97
6.5.1. Acțiunea în răspundere (în daune) – art. 288 alin. (2) CE	97
6.5.2. Acțiuni introduse de funcționarii publici comunitari	98
6.5.3. Acțiunea contra sancțiunilor pecuniare	99
6.5.4. Arbitrajul.....	99
6.5.5. Avizele fără caracter judiciar ale Curții de Justiție	100
6.6. Procedura judecătorească	100
6.6.1. Probleme generale: reprezentarea, limba cauzei, termenele	100
6.6.2. Fazele procedurii	101
6.6.3. Forme speciale de procedură	105
6.6.4. Procedura în fața Curții de primă instanță	111
6.6.5. Recursurile contra deciziilor Curții de primă instanță.....	112
6.7. Sancțiuni în dreptul comunitar	113
6.7.1. Sancțiuni administrative comunitare	114
6.7.2. Sancțiuni penale comunitare	114

Capitolul 7

Relații externe comunitare	117
7.1. Politica externă și de securitate a Uniunii Europene.....	117
7.2. Încheierea de acorduri cu state terțe	118
7.3. Politica comercială comună	119
7.3.1. Acordurile Comunității în materie comercială	124
7.3.2. Acordurile comerciale bilaterale.....	125
7.4. Alte domenii ale relațiilor externe comunitare	125
7.4.1. Acordurile de asociere	125
7.4.2. Apartenența României la OMC.....	126
7.4.3. Acordul European	127
7.4.4. Acordul de aderare a României la CEFTA	128

7.4.5. Acordul de comerț liber dintre România și statele AELS	129
7.4.6. Cooperarea economică în zona Mării Negre	129
7.4.7. Protocolul celor 16	130
7.4.8. Sistemul global de preferințe comerciale între țările în curs de dezvoltare – SGPC	130
Capitolul 8	
Politicile europene	131
8.1. Politica agricolă comună	131
8.2. Politica în domeniul concurenței	136
8.3. Politica în domeniul energiei	143
8.4. Politica fiscală	146
8.5. Politica industrială	149
8.6. Politica în domeniul mediului	152
8.7. Politica monetară	155
8.8. Politica regională	160
8.9. Politica socială	162
8.10. Politica în domeniul transporturilor	164
8.11. Politica cercetării și dezvoltării tehnologice	167
8.12. Politica privind cultura	170
8.13. Protecția consumatorilor	171
Întrebări recapitulative	177
Bibliografie selectivă	235
Anexe	237